

Рейтинговий звіт IVFK 005–001 short про визначення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Івано-Франківськ
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	визначення
Дата визначення:	07.05.2009 року
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо загального кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Івано-Франківська ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата визначення/оновлення	07.05.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки + або - позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська підтримується:

- високими темпами зростання обсягу фактичних надходжень загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів протягом останніх 3-х років: а саме надходження у 2006 році на 32,4%, у 2007 році на 47,5%, у 2008 році на 35,2% перевищують показники відповідних попередніх бюджетних періодів;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- низьким рівнем прямого боргового навантаження Івано-Франківської міської ради станом на 01.01.2009 року (1,5%);
- зростанням окремих показників економічного розвитку міста протягом 2004-2008 рр., а саме: обсягу інвестицій у основний капітал у 5,8 рази до 1,8 млрд. грн., обсягу роздрібного товарообороту у 5,1 рази до 2,6 млрд. грн. У розрахунку на одного мешканця вказані показники перевищували у 2008 році середні значення по країні у 1,5 рази та у 2 рази відповідно.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська обмежується:

- уповільненням темпів зростання доходної частини бюджету міста у 2009 році, що зумовлюється негативними наслідками кризових явищ в економіці України;
- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини загального фонду міського бюджету без урахування трансфертів складає 6,5%;
- нижчим на 10,0% за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати у місті у 2008 році за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить близько 75%);
- високим рівнем зношеності, об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом 2004-2008 рр. у соціально-економічній та фінансовій сферах м. Івано-Франківська, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Івано-Франківської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Загальна інформація про місто

Місто Івано-Франківськ – адміністративний центр однойменної області. Адміністративно область поділена на 14 районів та налічує 804 населені пункти, у тому числі 745 сільських та 59 міських. Місто не має районного поділу, при цьому Івано-Франківській міській раді підпорядковано 5 сіл: с. Крихівці, с. Вовчинець, с. Угорники, с. Микитині, с. Хриплин.

Законодавчі рамки й адміністративна структура

Місцеве самоврядування в місті Івано-Франківську здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Івано-Франківську міську раду та її виконавчі органи. У місті за дозволом міської ради можуть діяти органи самоорганізації населення — представницькі органи, що створюються мешканцями, які на законних підставах проживають на території селища, міста або їх частин для вирішення завдань, передбачених Законом України «Про органи самоорганізації населення».

За результатами останніх виборів до Івано-Франківської міської ради найбільше мандатів отримав Блок «Наша Україна» – 36,7% загальної кількості місць депутатського корпусу, або 22 мандати. Решту місць було розподілено між такими партіями: Блок Юлії Тимошенко – 17 мандатів, або 28,3%; Блок за Анушкевичуса - 9 мандатів, або 15%; Партія регіонів – 4 мандати, або 6,7%; Громадянський блок «ПОРА-ПРП» - 3 мандати, або 5%; Українська народна партія - 3 мандати, або 5%; УРП «Собор» - 1 мандат, або 1,7%; КУН – 1 мандат, або 1,7%.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. За результатами останніх виборів Івано-Франківським міським головою був обраний Анушкевичус Віктор Андрюсович.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2004-2008 рр. наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Івано-Франківська за 2004-2008 рр.¹

Показник	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Темп зростання/відхилення, порівняно з 2007 роком, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	234,8	236,1	236,8	238,3	239,6	на 1,3 тис. осіб більше
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,9	1,5	1,1	1,0	1,6	на 0,6 в.п. більше
Середньомісячна заробітна плата, грн.	544,5	738,3	958,8	1 242,2	1 626,9	131,0
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	1,4	1,1	1,1	1,6	2,1	135,2
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	н/д	533,7	768,9	1 142,1	2 413,3	211,3
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівняних цінах, %	н/д	117,9	107,4	148,5	132,4	X
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	304,0	417,4	751,9	1 283,1	1 756,0	136,9
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	19,5	16,6	28,8	76,9	66,8	86,9
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	274,2	153,0	168,0	271,3	409,2	150,8
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	85,9	124,4	153,3	174,1	152,0	87,3
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	508,3	797,4	1 245,9	1 807,3	2 586,2	143,1

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Населення, трудові ресурси та ринок праці

Станом на 01.01.2009 року чисельність наявного населення м. Івано-Франківська склала 239,6 тис. осіб. Чисельність населення міста у 2004-2008 рр. збільшувалась як за рахунок природного, так і міграційного приросту.

Протягом 2004-2007 рр. у м. Івано-Франківську спостерігалось зменшення рівня офіційно зареєстрованого безробіття. При цьому протягом 2008 року, у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, ситуація на ринку праці м. Івано-Франківська погіршилась. Відбулося зростання рівня зареєстрованого безробіття з 0,9% станом на 01.07.2008 року до 1,6% станом на 01.01.2009 року, що було на 1,3 в.п. менше, ніж у середньому по країні. Незважаючи на те, що в цілому протягом 2008 року середньооблікова чисельність штатних працівників Івано-Франківська збільшилась на 5,4%, у другій половині минулого року відбулося зменшення

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

загальної кількості зайнятих на 0,3 тис. осіб. Масових звільнень вдалося уникнути головним чином за рахунок застосування адміністрацією підприємств та організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це негативно впливає на обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, та, за збереження вказаних тенденцій у майбутньому, може призвести до її скорочення.

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Івано-Франківську протягом аналізованого періоду був нижчим за відповідний показник по країні, зокрема у 2008 році на 10%. Протягом двох останніх років темпи зростання середньомісячної заробітної плати у місті поступаються відповідним показникам по країні, що, відповідно, призводить до збільшення різниці в рівнях оплати праці у місті та у країні в цілому, а також до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, близько 80% якої формує податок з доходів фізичних осіб.

З огляду на найбільшу кількість зайнятих та найвищий рівень оплати праці, бюджетоформуючими видами економічної діяльності у м. Івано-Франківську є «Освіта», «Промисловість», «Транспорт», «Фінансова діяльність» та «Державне управління». При цьому питома вага кожної з основних галузей у структурі фонду оплати праці не перевищує 25%, а відтак можна зазначити, що бюджету міста Івано-Франківська характерний помірний рівень галузевої диверсифікації податкових надходжень.

Незважаючи на те, що обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Івано-Франківську протягом 2008 року збільшився на 31,3% і станом на 01.01.2009 року склав 2,1 млн. грн., його співвідношення з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за 2008 рік залишається на помірному рівні – 1,7%.

Промисловий комплекс міста

Промисловість є однією з провідних галузей економіки м. Івано-Франківська. Виробничу діяльність у місті здійснюють понад 100 підприємств. За підсумками 2008 року промисловий комплекс Івано-Франківська забезпечив 20,7% загального обсягу реалізації продукції Івано-Франківської області. При цьому у розрахунку на одного мешканця, обсяги реалізації промислової продукції у м. Івано-Франківськ протягом аналізованого періоду були меншими за відповідні середні показники по країні, зокрема у 2008 році на 40,3%.

На приріст обсягів промислового виробництва у м. Івано-Франківську у 2004-2008 рр. впливало нарощування обсягів виробництва підприємствами харчового та машинобудівного комплексів. Водночас слід зазначити, що незважаючи на те, що за підсумками 2008 року промислові підприємства міста на 32,4% збільшили обсяг виробництва продукції, у II півріччі 2008 року, внаслідок загострення кризових явищ в економіці України, темп зростання обсягу промислового виробництва уповільнився.

Зокрема, у II півріччі 2008 року ускладнилось зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування одних з найбільших машинобудівних підприємств міста ВАТ «Івано-Франківський арматурний завод» та ЗАТ «Агромаш-ІФ». Це мало наслідком скорочення чисельності працівників вказаних підприємств. Зокрема на ВАТ «Івано-Франківський арматурний завод» та ЗАТ «Агромаш-ІФ» за підсумками 2008 року було звільнено 158 осіб та 108 осіб, відповідно. Збереження цієї тенденції у майбутньому уповільнюватиме темпи зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Слід зазначити, що сукупна питома вага найбільших за обсягами відрахувань до місцевого бюджету податків та зборів підприємств промислового комплексу міста складає менше 10,0% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів. Зважаючи на це, можна зазначити, що для бюджету м. Івано-Франківська характерним є прийнятний рівень галузевої диверсифікації доходної частини загального фонду.

Інвестиції в основний капітал та капітальне будівництво

Щорічне збільшення інвестицій у основний капітал, освоєних у м. Івано-Франківську у аналізованому періоді, зумовлювалось зростанням інвестиційної активності передусім будівельних підприємств та організацій міста. У зв'язку з випередженням темпів зростання обсягів інвестицій у основний капітал у місті відповідних показників по країні в цілому, починаючи з 2006 року, обсяг інвестицій у основний капітал, освоєний у м. Івано-Франківську, був більшим у розрахунку на одного мешканця за відповідний показник по країні, зокрема у 2008 році на 45,1%.

У 2008 році відбулося уповільнення темпів зростання обсягу капітальних вкладень, освоєних у промисловості, на що вплинуло заморожування інвестиційних проектів промисловими підприємствами у зв'язку з кризовими явищами у реальному секторі економіки. Постійне зростання обсягу інвестицій у основний капітал, освоєних за таким видом економічної діяльності, як «Оптова і роздрібна торгівля», пояснюється активним будівництвом торгових центрів, а також спорудженням у місті у 2008 році торгового центра з гуртової торгівлі «Метро».

У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла у м. Івано-Франківську перевищували відповідний показник по країні в цілому, зокрема у 2008 році, у 2,8 рази. При цьому у 2008 році, у зв'язку з кризовими явищами на ринку нерухомості, у місті відбулося зменшення будівництва як індивідуального житла (на 25,2%), так і багатоквартирних житлових будинків (на 9,4%).

Слід зазначити, що сприятливі умови функціонування підприємств будівельної галузі мають важливе значення як для соціально-економічного розвитку міста, так і для його фінансово-бюджетної забезпеченості. Зокрема, у 2008 році такі види економічної діяльності, як «Будівництво» та «Операції з нерухомістю», формували 13,5% фонду оплати праці у місті та забезпечували робочими місцями більше, ніж 15% трудових ресурсів міста. А відтак збереження та посилення

тенденцій на ринку нерухомості суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини бюджету міста.

Іноземні інвестиції

Станом на 01.01.2009 р. загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених у економіку міста Івано-Франківська, становив 66,8 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця складало 36% середнього показника по країні. Протягом 2008 року іноземними інвесторами в економіку міста було вкладено 9 млн. дол. США.

Іноземний капітал залучено у 211 підприємств м. Івано-Франківська. У структурі залученого іноземного капіталу за видами економічної діяльності домінує промисловість (36,3% загального обсягу прямих іноземних інвестицій), зокрема машинобудування, легка та деревообробна промисловість. Значні обсяги капіталу нерезидентів було залучено також будівельними та торговельними підприємствами міста.

Активну участь у залученні іноземного капіталу бере міська влада. У місті, за організаційної підтримки муніципалітету, реалізуються проекти міжнародної технічної допомоги, що впроваджуються за сприяння та фінансової підтримки відомих міжнародних донорських організацій.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Зовнішньоторговельний товарооборот характеризує рівень включення міста у світогосподарські процеси та визначає його місце та роль у системі міжнародної торгівлі. Основою зовнішньої торгівлі м. Івано-Франківська є торгівля товарами.

Під впливом випереджання темпів зростання обсягів імпорту над темпами зростання експорту, питома вага останнього протягом аналізованого періоду зменшилась. Порівняно з відповідним показником у 2007 році, обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Івано-Франківська у 2008 році збільшився на 50,8% і склав 409,2 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця було на 49% менше, ніж у середньому по країні. Обсяг товарного експорту підприємств і організацій м. Івано-Франківська у 2008 році збільшився, порівняно з попереднім періодом, у 1,3 рази, обсяг імпорту – у 1,9 рази, що, відповідно призвело до утворення негативного торговельного сальдо та до зменшення коефіцієнта покриття імпорту експортом.

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарів та послуг протягом звітного періоду не зазнала суттєвих змін: головними постачальниками та споживачами і надалі залишаються європейські країни.

Торгівля і громадське харчування

Протягом 2004-2008 рр. у м. Івано-Франківську спостерігається стійка тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту торговельної мережі, який є головним індикатором, що характеризує купівельну спроможність населення м. Івано-Франківська та, відповідно, дозволяє оцінити їх реальні доходи. За результатами 2008 року обсяг роздрібного товарообороту склав 2 586,2 млн. грн. у фактичних цінах, що на 43,1% більше, порівняно з показником 2007 року.

У розрахунку на одного мешканця обсяг роздрібного товарообороту торговельної мережі та закладів громадського харчування міста Івано-Франківська залишається суттєво більшим за відповідний показник по країні, зокрема у 2008 році у 2 рази.

Розвиток торгівлі у м. Івано-Франківську впливає на наповнення доходної частини місцевого бюджету. Зокрема, протягом 2008 року від сплати збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг та ринкового збору до бюджету міста надійшло 5,6 млн. грн. (104% річного плану), що становить 1,9% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за відповідний період.

Житлово-комунальне господарство міста

Для житлово-комунального господарства м. Івано-Франківська характерна низка проблем, в цілому типових для переважної більшості міст України. Сюди, передусім, відноситься знос основних засобів, у тому числі інженерних мереж будинків, та відсутність у необхідних обсягах коштів для їх оновлення. Значних коштів потребує також відновлення інженерної інфраструктури міста (дороги, освітлення, дахи). Власне з метою здійснення капітальних вкладень у сфері зовнішнього освітлення Івано-Франківською міською радою у 2006 році було здійснено запозичення до бюджету розвитку обсягом 5,5 млн. грн.

Загальний обсяг заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги протягом 2008 року збільшився на 17,1% і станом на 01.01.2009 р. склав 41,7 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця є помірним.

Постійне зростання вартості енергоносіїв, у тому числі для населення та бюджетних установ міста призводить до додаткового навантаження на бюджет міста як у зв'язку з компенсаційними виплатами підприємствам житлово-комунального комплексу, так і прямим фінансуванням вартості енергоносіїв для бюджетних організацій.

Земельні ресурси та комунальна власність

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За

рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Обсяги надходжень від реалізації землі до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Івано-Франківська у 2005-2007 рр. щорічно збільшувались. При цьому у 2008 році обсяг надходжень від реалізації земельних ділянок зменшився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, майже у два рази, що пов'язано з непроведеним у кінці відповідного бюджетного періоду запланованого аукціону з продажу земельних ділянок.

Динаміка надходжень до бюджету розвитку від реалізації об'єктів комунальної власності у 2005-2008 рр. була нестабільною. Суттєве збільшення обсягу надходжень від реалізації об'єктів комунальної власності у 2008 році відбулося під впливом зростання середньої вартості приватизованих приміщень. Водночас у 2009 році у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, суттєвого зростання попиту на нерухоме майно та, відповідно, його вартості не очікується.

Міська влада активно використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста, про що свідчить щорічне збільшення обсягів надходжень орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб, а також плати за оренду цілісних майнових комплексів. Надання в оренду земельних ділянок, що належать до комунальної власності територіальної громади Івано-Франківська, відбувається у місті на конкурентних засадах. Крім цього у 2008 році у місті було проведено грошову оцінку земель. Відповідно до цього, у кінці 2008 року рішенням міської ради «Про внесення змін до Положення про ставки орендної плати за землі комунальної власності територіальної громади міста» було переглянуто ставки орендної плати на земельні ділянки.

Суттєве зростання обсягу надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів у 2008 році пов'язано з затвердженням у I півріччі 2007 року «Методики розрахунку і порядку використання плати за оренду об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Івано-Франківська» та встановленням нових орендних ставок за оренду об'єктів комунальної власності.

Бюджет міста

Бюджет м. Івано-Франківська є бюджетом місцевого самоврядування. Місто Івано-Франківськ є адміністративним центром однойменної області без районного поділу. У підпорядкуванні Івано-Франківської міської ради знаходяться 5 навколишніх сіл: Вовчинець, Угорники, Микитинці, Крихівці, Хриплин, тобто бюджет міста має два рівні – міський та сільський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється

відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Івано-Франківська було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу у 2004-2008 рр., тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004	2005	2006	2007	2008
Операційні надходження всього	136 445,2	198 609,2	243 725,7	354 802,0	495 774,7
Операційні видатки всього	119 771,8	174 998,7	217 801,4	306 932,4	419 825,4
Операційний баланс	16 673,4	23 610,5	25 924,3	47 869,6	75 949,3
Фінансовий дохід	2,9	2,6	21,9	1 528,9	3 327,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	495,5	660,1	660,2
Фінансовий баланс	2,9	2,6	-473,6	868,9	2 667,6
Поточний баланс	16 676,3	23 613,2	25 450,7	48 738,5	78 616,9
Капітальні надходження всього	12 895,2	20 679,3	21 273,3	64 637,7	53 515,9
Капітальні видатки всього	28 940,3	40 333,7	46 633,9	98 450,3	136 275,0
Капітальний баланс	-16 045,1	-19 654,4	-25 360,6	-33 812,6	-82 759,1
Баланс після капітальних видатків	631,2	3 958,8	90,1	14 925,9	-4 142,2
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	315,0	206,4	491,2	2 663,0	2 910,3
Профіцит/дефіцит	316,2	3 752,4	-401,1	12 262,9	-7 052,5
Фінансування	-316,2	-3 752,4	401,1	-12 262,9	7 052,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Протягом аналізованого періоду бюджет міста зберігав позитивне сальдо операційного балансу, що мало стати тенденцією до збільшення та забезпечувалось переважанням темпів зростання операційних доходів над темпами зростання операційних видатків. Слід зазначити, що у 2008 році, незважаючи на уповільнення динаміки економічного розвитку міста, спричиненого кризовими явищами в економіці України, операційний баланс бюджету м. Івано-Франківська теж був позитивним, на що, серед іншого, вплинуло суттєве зростання у відповідному бюджетному періоді обсягу надходжень офіційних трансфертів з Державного бюджету. Зокрема, у 2008 році до загального фонду бюджету м. Івано-Франківська надійшла субвенція на ліквідацію наслідків повені обсягом 36,5 млн. грн.

У структурі операційних надходжень бюджету м. Івано-Франківська найбільша питома вага припадає на податкові надходження. Відтак стабільне зростання операційних надходжень протягом аналізованого періоду обумовлювалось, передусім, щорічним збільшенням обсягу податкових надходжень, зокрема, податку з доходів фізичних осіб, чому сприяло постійне збільшення середньомісячної заробітної плати у місті, а також чисельності працюючих. Суттєве зростання обсягу податкових надходжень у 2007 році визначалося

збільшенням з 01.01.2007 р. ставки оподаткування податком на прибуток фізичних осіб з 13% до 15%. При цьому у 2008 році, у зв'язку з застосуванням (у жовтні-грудні відповідного року) адміністрацією деяких підприємств та організацій м. Івано-Франківська вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу, що було пов'язано з суттєвим погіршенням результатів господарської діяльності цих підприємств, темп зростання обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб у місті уповільнився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, на 19 в. п. Це відповідно вплинуло на темп зростання обсягу податкових надходжень.

На обсяги надходжень до бюджету м. Івано-Франківська платежів, штрафів та інших операційних надходжень у 2004-2008 рр. значною мірою впливали обсяги власних надходжень бюджетних установ, а саме інших джерел надходжень бюджетних установ.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Івано-Франківська протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому, слід зазначити, що якщо у 2007 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 3,1%, то у 2008 році – 1,7%. А відповідно до планових показників міського бюджету на 2009 рік зазначене співвідношення становило 6,5%.

Протягом 2004-2005 рр. місто зберігало позитивний фінансовий баланс бюджету. Це стало наслідком відсутності протягом зазначеного періоду прямих боргових зобов'язань, що потребують видатків на їх обслуговування. Варто зауважити, що обсяг фінансового балансу протягом 2004-2005 років був незначним, внаслідок того, що місто не здійснювало фінансових операцій з вільними бюджетними коштами, а відтак фінансового доходу в аналізованому періоді не було отримано.

Починаючи з 2006 року, Івано-Франківська міська рада для фінансування проектів розвитку інфраструктури міста почала використовувати позикові кошти. Так, на початку 2006 року до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Івано-Франківська було здійснено запозичення шляхом випуску облігацій внутрішньої місцевої позики загальним обсягом 5,5 млн. грн., що мало наслідком утворення прямого боргу Івано-Франківської міської ради, який потребує обслуговування. При цьому паралельно з практикою використання позикових коштів, Івано-Франківська міська рада у кінці 2006 року почала використовувати такий механізм розширення доходної бази загального фонду бюджету міста, як здійснення активних операцій з тимчасово-вільними бюджетними коштами, шляхом їх розміщення на депозитні рахунки у банківських установах, що мало наслідком утворення фінансового доходу. Слід зазначити, що обсяги відсоткових платежів за користування тимчасово-вільними бюджетними коштами, які надходили до бюджету міста у 2007 та 2008 роках, були значно більшими за обсяги витрат з обслуговування боргових зобов'язань міської ради. У зв'язку з цим фінансовий баланс бюджету міста у 2007-2008 рр. був позитивним.

Капітальний баланс бюджету міста Івано-Франківська протягом 2004-2008 рр. був негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. Значне зростання обсягу капітальних видатків у 2008 році пов'язано як з надходженням субвенції з Державного бюджету на ліквідацію наслідків стихійного лиха, так і з суттєвим збільшенням (до 12,0 млн. грн. у 2008 році, проти 1,8 млн. грн. у 2007 році). обсягу коштів, що були передані до спеціального фонду бюджету міста.

Протягом 2004-2008 рр. бюджет міста виконувався з профіцитом у частині загального фонду. При цьому у зв'язку з виконанням бюджету з дефіцитом у частині спеціального фонду у 2006 та 2008 рр., бюджет м. Івано-Франківська загалом у відповідних бюджетних періодах було виконано з дефіцитом.

У зв'язку з невідповідністю графіка здійснення поточних видатків графіку надходжень поточних доходів, протягом 2004-2008 рр. бюджетом міста залучалися короткострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, які були погашені вчасно та у повному обсязі.

Дефіцит обсягом 880,8 тис. грн., що утворився за наслідками виконання спеціального фонду бюджету міста, у 2006 році було профінансовано за рахунок частини коштів, залучених від розміщення облігацій внутрішньої місцевої позики серії 1-А обсягом 5,5 млн. грн., при цьому обсяги залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів у 2004-2007 рр. щорічно зростали, що призводило до збільшення ліквідності бюджету. За наслідками виконання бюджету міста у 2007 році показник ліквідності за загальним фондом (з урахуванням коштів, розміщених на депозит) перебував на низькому рівні – 1,3%. Показник ліквідності за спеціальним фондом (з урахуванням коштів, розміщених на депозит) за наслідками виконання бюджету у відповідному році знаходився на високому рівні – 20,2%.

За наслідками виконання загального фонду бюджету міста у 2008 році показник ліквідності бюджету (з урахуванням коштів, розміщених на депозит) за цим фондом продовжував залишатися на низькому рівні – 1,1%. У зв'язку з тим, що спеціальний фонд бюджету міста у 2008 році було виконано з дефіцитом (обсягом 7,7 млн. грн.), який було профінансовано за рахунок залишків коштів на рахунках місцевого бюджету, показник ліквідності бюджету за відповідним фондом зменшився до помірного рівня - 9,5%.

Виконання доходної частини бюджету м. Івано-Франківська

Для доходної частини бюджету міста Івано-Франківська в 2004-2008 рр. характерною була тенденція до збільшення обсягу надходжень. При цьому протягом аналізованого періоду темпи зростання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів були нестабільними. У 2008 році, у зв'язку з загостренням кризових явищ в економіці України, темп зростання доходів бюджету міста без урахування трансфертів уповільнився, порівняно з відповідним бюджетним періодом, на 48 в. п. і склав 119,3%.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Івано-Франківська у 2004-2008 рр. були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

Протягом 2004-2008 років обсяг доходної частини загального фонду бюджету м. Івано-Франківська зростав, як за рахунок збільшення обсягу власних доходів бюджету, так і закріплених. Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів було виконано на 99,7%, у тому числі за закріпленими доходами - на 99,0% та за власними доходами – на 103,6%. Затверджений на 2008 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Івано-Франківська було перевиконано на 10,0%.

У структурі закріплених доходів бюджету м. Івано-Франківська у 2004-2008 рр. найбільша питома вага (85-90%) припадала на податок з доходів фізичних осіб. У 2008 році, під впливом погіршення результатів господарської діяльності будівельних та промислових підприємств міста що, відповідно, негативно позначилося на динаміці зростання фонду оплати праці на цих підприємствах, темп приросту надходжень податку з доходів фізичних осіб суттєво уповільнився і склав 36% (у 2007 році – 55%). При цьому затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб було виконано на 98,9%. Слід зазначити, що збереження негативних тенденцій розвитку промислового та будівельного комплексів міст суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Для бюджету м. Івано-Франківська характерним є прийнятний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – зокрема, у 2008 році на 20 найбільших платників припадало 25,5% загального обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Івано-Франківська у 2005-2008 рр. визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку. Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями до спеціального фонду бюджету без урахування трансфертів було виконано на 86,1%, на що вплинуло недовиконання уточненого плану за надходженнями від реалізації земельних ділянок. Протягом 2008 року у місті було реалізовано 70 земельних ділянок загальною площею 34,9 га, з них 4 земельні ділянки було продано шляхом аукціону. Крім цього, до продажу на аукціоні було підготовлено ще 5 земельних ділянок, проте аукціон не відбувся через відсутність заявок на участь.

Виконання видаткової частини бюджету м. Івано-Франківська

У зв'язку зі щорічним збільшенням обсягів доходної частини бюджету м. Івано-Франківська обсяги виконання видаткової частини бюджету міста протягом 2005-2008 років теж зростали. Щорічне збільшення видаткової частини бюджету міста у аналізованому періоді забезпечувалося зростанням обсягів фінансування,

передусім, установ бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, культура тощо), а також видатків на державне управління.

Слід зазначити, що збільшення видатків на капітальне будівництво у 2007-2008 рр. пов'язано зі збільшенням у відповідних бюджетних періодах обсягів надходжень до бюджету розвитку.

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за видатками бюджету міста без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду, було виконано на 94,3%, що пов'язано з недовиконанням окремих видаткових статей, віднесених до основних. Зокрема, рівень виконання уточненого річного плану за видатками галузі «Соціальний захист і соціальна допомога» склав 89,2%, що пов'язано з ненадходженням у повному обсязі до бюджету м. Івано-Франківська окремих соціально-спрямованих субвенцій з Державного бюджету. Крім цього, у зв'язку з недовиконанням уточненого плану за доходами бюджету розвитку, затверджений річний обсяг видатків за галуззю «Будівництво» було профінансовано не у повному обсязі, що суттєво вплинуло на збільшення обсягу кредиторської заборгованості бюджету до 21,5 млн. грн. Погашення у 2009 році кредиторської заборгованості створюватиме додаткове навантаження на бюджет міста.

Слід зазначити, що захищені статті видатків, у тому числі виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам бюджетних установ, було профінансовано своєчасно та у повному обсязі. Місто також вчасно та у повному обсязі виконує план своїх зобов'язань з обслуговування боргу.

Незважаючи на те, що обсяги капітальних видатків у 2006-2008 рр. збільшувались, їх питома вага у загальному обсязі видатків є невисокою (менше, ніж 25%). Це, певною мірою, свідчить про обмеженість коштів для здійснення капітальних видатків.

Міський бюджет на 2009 рік

Плановими показниками на 2009 рік обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду, було зменшено 3%, порівняно з виконанням у 2008 році. За загальним фондом доходи бюджету міста було затверджено в обсязі 435,9 млн. грн. Темп зростання надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносно показника виконання у 2008 році, склав 99,1%. Темп зростання власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносно показника виконання у 2008 році, склав 103,1%.

Затверджений на 2009 рік план за доходами загального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів у I кварталі 2009 року було виконано на 23,3%.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Івано-Франківська у 2009 році залишається дотація вирівнювання з Державного бюджету. Порівняно з

фактичним показником у 2008 році, запланований на 2009 рік обсяг дотації вирівнювання є у 3,7 рази більшим. Співвідношення обсягу дотації вирівнювання до планового обсягу доходної частини загального фонду міського бюджету на 2009 рік складає 6,5%.

У зв'язку з очікуваним збільшенням надходжень до бюджету розвитку, запланований на 2009 рік обсяг доходної частини спеціального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду, було затверджено в обсязі 72,4 млн. грн. (на 5% більше за фактичний показник виконання у 2008 році). Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями до спеціального фонду бюджету без урахування трансфертів у I кварталі 2009 року було виконано на 20,9%.

Видаткову частину бюджету м. Івано-Франківська на 2009 рік без урахування коштів, що передаються до бюджету розвитку затверджено у обсязі 514,2 млн. грн. та складає 95,5% фактичного виконання у 2008 році. У 2009 році передбачається зростання обсягу видатків бюджету міста на фінансування окремих галузей бюджетної сфери. Слід зазначити, що плановими показниками на 2009 рік обсяги окремих видаткових статей («Соціальний захист і соціальна допомога», «Житлово-комунальне господарство») планування та виконання обсягів видатків за якими прямо пов'язане з перерахуванням з Державного бюджету офіційних трансфертів до бюджету міста було зменшено, порівняно з виконанням у 2008 році. Коригування планових обсягів видатків за цими статтями буде здійснюватись шляхом внесення змін до бюджету міста на поточний бюджетний період після розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за видатками загального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та видатків, не віднесених до основних груп, у I кварталі 2009 року було виконано на 22,6%.

Боргові зобов'язання

Станом на 01.01.2009 р. прямий борг Івано-Франківської міської ради складає 5,5 млн. грн. (кошти, що надійшли до бюджету розвитку міського бюджету м. Івано-Франківська внаслідок розміщення облігацій внутрішньої місцевої позики у 2006 році). Пряме боргове навантаження бюджету м. Івано-Франківська (співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів) станом на 01.01.2009 року є низьким та складає 1,5%.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Івано-Франківська визначено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

**Провідний фінансовий аналітик відділу
муніципальних рейтингів**

П.В. Трощинський

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет міста Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу у 2006-2008 рр. з розбивкою на загальний та спеціальний фонд, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 Загальний фонд	2006 Спеціаль- ний фонд	2006 Всього	2007 Загальний фонд	2007 Спеціаль- ний фонд	2007 Всього	2008 Загальний фонд	2008 Спеціаль- ний фонд	2008 Всього
Податкові надходження	140 840,7	5 484,0	146 324,7	207 985,2	7 028,3	215 013,6	277 070,7	8 390,7	285 461,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	6 128,4	15 095,3	21 223,7	7 308,5	24 725,8	32 034,3	12 664,8	26 576,0	39 240,8
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	61 868,1	14 309,2	76 177,3	97 271,4	10 482,8	107 754,2	145 591,2	25 481,3	171 072,5
Операційні надходження всього	208 837,1	34 888,6	243 725,7	312 565,1	42 236,8	354 802,0	435 326,7	60 448,0	495 774,7
Поточні видатки	144 933,1	9 752,0	154 685,1	197 699,7	12 082,0	209 781,7	271 879,8	14 590,3	286 470,1
Субсидії та поточні трансферти	49 051,9	14 064,4	63 116,2	96 813,2	337,5	97 150,7	113 453,0	19 902,3	133 355,3
Операційні видатки всього	193 985,0	23 816,4	217 801,4	294 512,9	12 419,5	306 932,4	385 332,8	34 492,6	419 825,4
Операційний баланс	14 852,2	11 072,2	25 924,3	18 052,3	29 817,3	47 869,6	49 993,9	25 955,4	75 949,3
Фінансовий дохід	21,9	0,0	21,9	1 528,9	0,0	1 528,9	3 321,8	6,0	3 327,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	495,5	0,0	495,5	660,1	0,0	660,1	660,2	0,0	660,2
Фінансовий баланс	-473,6	0,0	-473,6	868,9	0,0	868,9	2 661,6	6,0	2 667,6
Поточний баланс	14 378,5	11 072,2	25 450,7	18 921,2	29 817,3	48 738,5	52 655,5	25 961,4	78 616,9
Капітальні надходження	0,0	18 163,9	18 163,9	0,0	61 144,7	61 144,7	0,0	41 357,5	41 357,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 495,7	1 613,7	3 109,4	1 655,0	1 838,0	3 493,0	126,0	12 032,4	12 158,4
Капітальні надходження всього	1 495,7	19 777,6	21 273,3	1 655,0	62 982,7	64 637,7	126,0	53 389,9	53 515,9
Капітальні видатки	13 212,2	30 144,5	43 356,7	14 442,6	68 850,3	83 292,8	38 398,1	80 750,5	119 148,6
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	293,6	1 369,9	1 663,5	2 032,8	11 286,6	13 319,4	1 462,8	3 631,2	5 094,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 613,7	0,0	1 613,7	1 838,0	0,0	1 838,0	12 032,4	0,0	12 032,4
Капітальні видатки всього	15 119,6	31 514,4	46 633,9	18 313,4	80 136,9	98 450,3	51 893,3	84 381,7	136 275,0
Капітальний баланс	-13 623,8	-11 736,8	-25 360,6	-16 658,4	-17 154,2	-33 812,6	-51 767,3	-30 991,8	-82 759,1
Баланс після капітальних видатків	754,7	-664,6	90,1	2 262,8	12 663,1	14 925,9	888,2	-5 030,4	-4 142,2
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	275,0	216,2	491,2	275,0	2 388,0	2 663,0	250,0	2 660,3	2 910,3
Профіцит/дефіцит	479,7	-880,8	-401,1	1 987,8	10 275,1	12 262,9	638,2	-7 690,7	-7 052,5
Фінансування	-479,7	880,8	401,1	-1 987,8	-10 275,1	-12 262,9	-638,2	7 690,7	7 052,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 2

Фінансування бюджету м. Івано-Франківська у 2006-2008 рр. з розбивкою на загальний та спеціальний фонд, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 Загальний фонд	2006 Спеціаль- ний фонд	2006 Всього	2007 Загальний фонд	2007 Спеціаль- ний фонд	2007 Всього	2008 Загальний фонд	2008 Спеціаль- ний фонд	2008 Всього
Профіцит/дефіцит	479,7	-880,8	-401,1	1 987,8	10 275,1	12 262,9	638,2	-7 690,7	-7 052,5
Фінансування	-479,7	880,8	401,1	-1 987,8	-10 275,1	-12 262,9	-638,2	7 690,7	7 052,5
Зміни залишків	-479,7	-769,2	-1 248,9	-1 987,8	-12 679,1	-14 666,9	-638,2	7 751,6	7 113,4
залишок на початок року	1 542,9	4 289,5	5 832,4	2 022,7	5 058,7	7 081,3	4 010,4	17 737,8	21 748,2
залишок на кінець року	2 022,7	5 058,7	7 081,3	4 010,4	17 737,8	21 748,2	4 648,6	9 986,2	14 634,8
Фінансування за рахунок короткотермінових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	49 894,0	0,0	49 894,0	4 644,0	0,0	4 644,0	29 000,0	0,0	29 000,0
Повернено	49 894,0	0,0	49 894,0	4 644,0	0,0	4 644,0	29 000,0	0,0	29 000,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-3 850,0	-3 850,0	0,0	2 404,0	2 404,0	0,0	-54,0	-54,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	5 000,0	76 600,0	81 600,0	20 031,1	33 996,7	54 027,8
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	3 850,0	3 850,0	5 000,0	74 196,0	79 196,0	20 031,1	34 050,7	54 081,8
Фінансування за борговими операціями	0,0	5 500,0	5 500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	5 500,0	5 500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,9	-6,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради